

Opmærksomhedspunkter i forhold til differentieret folkepensionsalder

22. januar 2019

Nedenfor er angivet nogle opmærksomhedspunkter i forhold til eventuel differentieret folkepensionsalder.

- De seneste 20 år er levetiden for 60 årige steget markant**

Fra 1996 til 2017 er restlevetiden for 60-årige steget med 4,2 år for mænd og 3,5 år for kvinder. I samme periode er pensionsalderen nedsat fra 67 år til 65 år. For personer, som ikke er efterlønsberettigede er antal år på pension i gennemsnit steget med ca. 6 år. Både 60-årige ufaglærte, faglærte og personer med videregående uddannelser har oplevet stigende restlevetid og får dermed en længere forventet periode på folkepension.
- De offentlige finanser vil isoleret set blive svækket af lavere pensionsalder**

Et groft skøn for virkningen af at sænke folkepensionsalderen med 2½ år i 2025 for *ufaglærte og faglærte, som ikke er medlem af efterlønsordningen* er, at beskæftigelsen falder med i størrelsesorden 13.000 personer, mens den primære offentlige saldo forværres med ca. 4½ mia. kr. i 2025, *jf. tabel 1*. Faldet i beskæftigelsen og forværringen af den offentlige saldo bliver mere end fordoblet over de følgende 10 år til ca. 10½ mia. kr. i 2035, da antallet af ufaglærte og faglærte, som ikke er medlem af efterlønsordningen stiger over tid. Virkningen er beregnet med udgangspunkt i en generel nedsættelse af folkepensionsalderen. Det er antaget, at virkningen kun gælder for personer, der er ufaglærte eller faglærte og at disse benytter ordningen. Det er desuden forudsat, at personer, som er medlem af efterlønsordningen, ikke vil benytte sig af muligheden for tidligere folkepension. Dvs. beregningen omfatter ufaglærte og faglærte, som ikke er medlem af efterlønsordningen.

Tabel 1
Grovt skøn for virkning på beskæftigelse og saldo i 2025 af at sænke folkepensionsalderen for ufaglærte og faglærte (som ikke er medlem af efterlønsordningen)

Ændring af folkepensionsalder	Beskæftigelse i 2025 1.000 personer	Saldo i 2025 Mia. kr.
- ½ år	-2½	-1
- 1 år	-5	-1½
- 1½ år	-7½	-2½
- 2 år	-10½	-3½
- 2½ år	-13	-4½
- 3 år	-15	-5½

Anm.: Der er tale om overordnede beregninger. Der er ikke taget højde for, at de ufaglærte og faglærte kan have folkepension, som er højere end den gennemsnitlige offentlige pensionydelse.

Kilde: Egne beregninger.

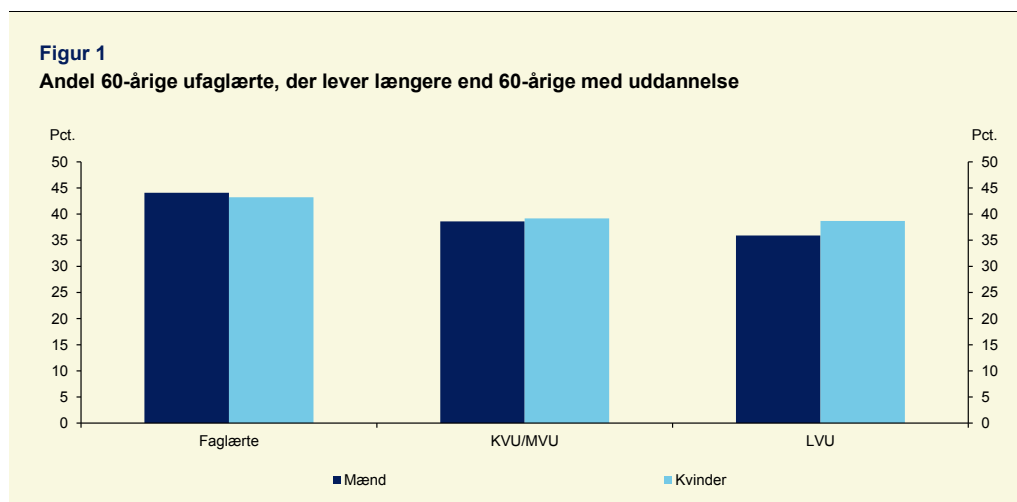
Hvis svækkelsen isoleret set skal holdes inden for 3 mia. kr., er det muligt at reducere folkepensionsalderen for ufaglærte og faglærte med knap 2 år i 2025 og knap 1 år i 2035.

- **Tidligere tilbagetrækning vil forværre mangel på arbejdskraft**

Både det private og offentlige arbejdsmarked har i øjeblikket svært ved at skaffe tilstrækkelig arbejdskraft, herunder både faglærte og ufaglærte. Tidligere tilbagetrækning vil svække de offentlige finanser (isoleret set), men også forstærke problemerne med at skaffe tilstrækkelig arbejdskraft.

- **Differentieret pensionsalder på uddannelse er ikke særligt målrettet nedslidte**

Der er stor variation i restlevetiden inden for de enkelte uddannelsesgrupper. Blandt 60-årige er det fx 35-40 pct. af de ufaglærte, der lever længere end 60-årige med videregående uddannelser. Det gælder både for mænd og kvinder, *jf. figur 1*. Visitationsbaserede ordninger er umiddelbart mere målrettet nedslidte. I dag gælder, at ni ud af ti, der søger seniorførtidspension, får det.

Anm.: Figuren viser sandsynligheden for, at en tilfældig udvalgt 60-årig ufaglært lever længere end en tilfældig udvalgt 60-årig med uddannelse. Hvis ufaglærte havde samme levetidsfordeling som uddannede ville andelen have været 50 pct. Fordelingen af restlevetiden er beregnet på baggrund af 2-årige dødelighedstavler. Dødeligheder er uddannelsesopdelt for alle alderstrin op til og med 94 år.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

- **Datamæssige udfordringer med anvendelse af anciennitetsomfang som tilbagetræknings-/efterlønskriterium**

I forbindelse med tidligere politiske drøftelser, om ændringer i efterløns- og folkepensionsalder, er det blevet foreslået at undersøge muligheden for at differentiere pensionsalderen efter fx længden af arbejdslivet. Der foreligger ikke et fuldt dækkende datagrundlag til at lave en præcis opgørelse af den enkeltes samlede beskæftigelses- og ledighedsomfang igennem hele arbejdslivet.

Der er således store datamæssige krav til historiske registreringer af arbejdsomfang, ledighedsperioder, barsel mv.¹

- **Lange arbejdsliv som indikator for nedslidning**

Hvis man ser på risikoen for at overgå til førtidspension eller ressourceforløb for 50-59-årige i arbejdsstyrken viser foreløbige beregninger, at risikoen for de 20 pct. af arbejdsstyrken med de længste arbejdsliv er omkring halvt så stor som risikoen for de 20 pct. af arbejdsstyrken med de korteste arbejdsliv. Der er således ikke en tæt positiv sammenhæng mellem længden af arbejdslivet og overgang til førtidig pensionering. Opgørelsen er som nævnt baseret på personer, som fortsat er i arbejdsstyrken (og dermed ikke er overgået til førtidspension) som 50-59-årige, hvor gruppen med de korteste arbejdsliv består af personer, der har haft en forholdsvis løs tilknytning til arbejdsmarkedet – fx på grund af længere perioder med offentlig forsørgelse (kontanthjælp el.lign.).

¹ <https://www.ft.dk/samling/20171/almindel/fiu/spm/211/svar/1486867/1890541.pdf>